

ОБРАЗ ЖІНКИ У ТВОРЧОСТІ СІМІН ДАНЕШВАР: НА МАТЕРІАЛІ ЗБІРКИ «З КИМ МЕНІ ПРИВІТАТИСЬ?»

Актуальність теми. Сучасна літературознавча наука активно досліджує особливості жіночої прози, зокрема її соціокультурний контекст, психологізм та вплив на розвиток національної літератури. Творчість Сімін Данешвар є значущим явищем в іранській літературі ХХ ст., оскільки вона першою показала внутрішній світ жінки крізь призму особистих переживань, суспільних норм і історичних змін [4; 6]. У збірці коротких оповідань «З ким мені привітатись?» («به کی سلام کنم؟») [5], висвітлено трагізм соціального пригнічення, психологічну ізоляцію та екзистенційну самотність жіночих образів.

Жіночі образи у творчості С. Данешвар активно досліджуються сучасними науковцями. Зокрема, Ф. Камарі-Мохаммаді наголошує на складності її персонажів, які виходять за межі традиційних уявлень про жінку [6], а Ф. Мілані розглядає вплив авторки на формування феміністичного дискурсу в іранській прозі, попри її обережність у висловлюваннях [2]. М. Гіллман, у свою чергу, акцентує на важливості символів та метафор у побудові жіночих образів С. Данешвар [3]. В українському літературознавстві творчість письменниці аналізується у дисертації А. Моллаахмаді Дехагі, де окремий розділ присвячено її роману «Плач за Сіявушем» (або «Сувашон») [1].

Мета дослідження – проаналізувати особливості жіночих образів у творах збірки «З ким мені привітатись?» та визначити роль жінки у соціальному й психологічному вимірах творчості С. Данешвар.

С. Данешвар показує жінку як центрального персонажа, здатного до глибоких рефлексій. У текстах збірки простежується боротьба героїнь між бажаннями та обмеженнями, зокрема в оповіданнях «З ким мені привітатись?» («به کی سلام کنم؟») і «Розбита кулька» («تيله شکسته») [5].

Образ матері подано в подвійній перспективі: як джерело тепла і як тягар. Наприклад, після землетрусу жінка заспокоює чужих дітей казками, попри власний біль втрати своєї дитини. З іншого боку материнський обов'язок зображений як той, що обмежує свободу. В оповіданні «Змія і чоловік» («مار و مرد») героїня жертвує власними бажаннями заради чужого полегшення, вона визнає свій розпач і безсилля, коли її прагнення материнства стикається з байдужістю світу, а також із власним тілом, яке не відповідає її очікуванням.

Найяскравіше тему жіночої ізоляції розкриває заголовне оповідання «З ким мені привітатись?» («به کی سلام کنم؟»). З перших рядків твору героїня залишається сам-на-сам із власними думками, її привітання ніби зависає в повітрі, бо навколо немає тих, хто міг би її почути:

«حالا چه برفی می آید... واقعاً کی مانده که بهش سلام بکنم؟»

«Ну й сніг іде... Справді, хто ж ще лишився, щоб з ним привітатись?» [5, 67].

Висновок. У збірці оповідань «З ким мені привітатись?» С. Данешвар змальовує багатовимірні жіночі постаті, що стикаються з ізоляцією та нерозумінням, але не втрачають внутрішньої сили. Вони намагаються зберегти власний голос, хоч нерідко натрапляють на нерозуміння чи відверту зневагу. Проза С. Данешвар відкрила шлях для розмови про жіночу свободу, рівність і самореалізацію в іранській літературі. У творах С. Данешвар кожен жіночий голос звучить як зворушлива і водночас сильна нота боротьби за власне право на повагу й осмислене життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Моллаахмаді Дехагі А. Фемінний дискурс іранської прози ХХ – початку ХХІ ст.: дис. ... канд. філол. наук: 10.01.04. Київ, 2020. 212 с.
2. Milani F. Veils and Words: The Emerging Voices of Iranian Women Writers. Syracuse University Press, 1992. 295 p.
3. Hillmann M. C. Iranian Culture: A Persianist View. Lanham: University Press of America, 1990. 221 p.
4. Yarshater E. Persian Literature. State University of New York Press, 1988. 562 p.
5. دانشور، سیمین. به کی سلام کنم؟ چاپ پنجم. تهران: انتشارات خوارزمی، ۱۳۸۰.
6. کمری محمدی، فرشته. زن در ادبیات داستانی معاصر ایران: تحلیل جامعه‌شناختی فرهنگی. پایان‌نامه، کارشناسی ارشد. دانشگاه تهران، ۱۳۸۹.

Святний В.В., студ., ННІФ КНУ імені Тараса Шевченка
Гаєвська Н.М., к.філол.н., проф., науковий керівник

ПЕЙЗАЖ У ХУДОЖНІЙ РЕЦЕПЦІЇ МАКСИМА РИЛЬСЬКОГО (НА МАТЕРІАЛІ МАЛОЇ ПРОЗИ АВТОРА)

Поетичний доробок Максима Рильського, як одного із центрових ліриків канону першої половини ХХ ст., є широко висвітленим в українському літературознавстві, на противагу прозовій спадщині автора. Проте зразки малих прозових форм М. Рильського, наснажені джерелами, з яких бере початок ліричний струмінь творчості автора, за належної рецепції можуть стати не лише доповненням до розмови про специфіку мистецького обдарування Рильського, але й здатні доповнити картину історії розвитку малих прозових форм української літератури. **Метою** роботи є дослідження місця пейзажу в художній системі малої прози автора.

Актуальність дослідження зумовлена важливістю розуміння ролі елементів пейзажу для подальшої рецепції прозової творчості М. Рильського, що тривалий час не отримувала належної уваги дослідників.

Зауважимо, що спеціалізованих робіт присвячених дослідженню малої прози Рильського немає: тема є побіжно опрацьованою лише в деяких роботах.

Специфіка зображення пейзажу у малій прозі письменника продиктована тенденціями усталеними в ліриці автора. Саме попередній мистецький досвід Рильського, як поета, що цінує природу у ролі виразника універсалів спокою та рівноваги, визначає місце пейзажних замальовок у його творчості.

Можемо говорити про кілька текстів фрагментарного характеру, як то образки “Художник” та “Бабине літо”, які поєднують у нерозривну “пару” людину та природу, де друга слугує не просто фоном діяльності першого, але й віддзеркалює внутрішню динаміку ліричного героя, змалювання якої ускладнене через безфабульну суть текстів. Ця специфіка перегукується зі схожими елементами у віршах Рильського з яскраво вираженою філософською медитацією.

Варто відзначити й роль природного об'єкта як образу-символу. Наприклад, оповідь казки “Чарівний город” акцентована навколо образу лісу, в якому прочитується як межа між реальним та ідеальним світом, так і чужий, деструктивний простір в очах мешканців “ідеального потойбіччя”.

Особливою поетикою відзначаються тексти присвячені зокрема мисливській тематиці. Динаміка зміни красвидів, більш конкретизовані описи та герой інтегрований у світ природи